

Att hjälpa barn med komplexa problem

En kvalitativ studie av samverkan mellan socialtjänst och skola

Klara Arvidsson, Moa Borr, Hans Ek, Rikard Eriksson

Klara Arvidsson, socionom, Institutionen för Sociala och Psykologiska studier,
Karlstads Universitet. E-post: klara.arvidsson@outlook.com.

Moa Borr, socionom, Institutionen för Sociala och Psykologiska studier,
Karlstads Universitet. E-post: moaborr@gmail.com.

Hans Ek, PhD, socionom, leg psykoterapeut, psykoterapeuthandledare, Institutionen för
sociala och psykologiska studier, Karlstads universitet. E-post: hansekhandledning@gmail.com

Rikard Eriksson, PhD, professor i socialt arbete, Høgskolan i Østfold i Norge.
E-post: rikard.o.eriksson@hiof.no.

DOI:

Studiens syfte var att undersöka samverkan mellan socialtjänst och skola kring barn som far illa eller riskerar att fara illa. För att besvara syftet utgick studien från tre frågeställningar, på vilket sätt socialsekreterare och rektorer uppnår framgångsfaktorer i samverkan, vad de anser bidrar till en effektiv samverkan och hur samverkan präglas av maktstrukturer? Studien har utgått från en kvalitativ ansats. För att besvara syftet genomfördes tre intervjuer med yrkesverksamma socialsekreterare och tre intervjuer med rektorer på grundskolenivå. En innehållsanalys genomfördes för att analysera empirin. Resultatet visade att samtliga intervjurespondenter hade en gemensam bild av vad som är framgångsfaktorer och hur dessa uppnås i samverkan mellan organisationerna. Framgångsfaktorerna är bland annat gemensamt mål och syfte, god kommunikation och att ha kunskap om varandras ansvarsområden och handlingsutrymmen.

The purpose of this study was researching cooperation between social service and school regarding children who are maltreated or risk being maltreated. To answer the study's purpose three main questions were presented, in what way social workers and principals achieve success factors in cooperation, what they believe contributes to effective cooperation and how cooperation is characterized by unequal authority? The study is based upon six semi-structured interviews with three social workers and three principals. The result showed that all the respondents had a common understanding of the success factors and how to reach them. The success factors are for instance, a common goal and purpose, good communication and having knowledge of each other's professional areas and laws. The study shows that the success factors are what makes the cooperation effective.

Inledning

Ungdomar med många olika sorters problem kräver ofta samtidig hjälp från skola, Socialtjänst och BUP. Inte sällan faller ungdomar med komplex problem-bild mellan stolarna. Därför är det allt mer fokus på samverkan mellan myndigheter i hjälpen till ungdomarna. Samtidigt har välfärdstjänsterna blivit mer divergerade och specialiserade. Denna utveckling har resulterat i högre krav på samverkan mellan olika aktörer (Riksdagen, 2017). Den sammantagna forskningen visar att hjälpen till ungdomarna blir mer effektiv om de olika myndigheterna står starkare tillsammans.

Orosanmälningar är ett av flera sätt som socialtjänst och skola kommer i kontakt med varandra. Enligt Socialstyrelsens (2014) rapport om barn som far illa eller riskerar att fara illa framkommer det att myndigheter och organisationer, såsom skola, medvetet väljer att inte anmäla till socialtjänsten på grund av okunskap, bristande civiltkurage eller att myndigheten känner en stark gemenskap med föräldrarna.

Barnkonventionen blev den första januari 2020 lagstadgad. Artikel 3 lyder enligt följande "I alla åtgärder som rör barn, ska man i första hand beakta vad som bedöms vara barnets bästa" (SFS:2018:1197, Artikel 3). Eftersom både skola och socialtjänst måste handla efter det som bedöms vara barnets bästa är det relevant att undersöka hur detta ser ut i praktiken. För att nå ökad förståelse för hur samverkan kring barn som riskerar att fara illa eller far illa kunde inte studien endast utgå från socialsekreterarnas syn på samverkan, utan även skolpersonalens perspektiv behövde inkluderas.

Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka samverkan mellan skola och socialtjänst kring barn som far illa eller riskerar att fara illa. Frågeställningarna studien utgår från för att kunna besvara syftet är:

- På vilket sätt uppnår socialsekreterare och rektorer på grundskolenivå framgångsfaktorer i samverkan med varandra?
- Vad anser rektorer på grundskolenivå och socialsekreterare bidrar till en effektiv samverkan?
- Hur upplever socialsekreterare och rektorer på grundskolenivå att samverkan präglas av maktstrukturer?

Tidigare forskning

Samverkan mellan socialtjänst och skola

Ek m.fl. (2017) beskriver att begreppet samverkan ofta definieras som en form av samarbete där olika professioner, såsom skolpersonal och socialsekreterare, ur olika organisationer arbetar gemensamt. Organisationerna förväntas ha ansvar för sina områden och komplettera varandra genom sina olika perspektiv och kompetenser. Germundsson (2011) beskriver samverkan som ett brett begrepp, men att det förknippas med att arbeta tillsammans med andra, arbeta mer effektivt genom nyttjandet av resurser samt kompetens från fler organisationer och till sist som något positivt och önskvärt inom området "barn som far illa".

Maktstrukturer

Ek m.fl. (2017) uppger att det är viktigt att det råder en jämn maktstruktur mellan organisationerna för att det ska vara en god samverka det är också centralt att samverkan är en lärande process som sker utan konkurrens. Något som underlättas när det inte råder konkurrens mellan organisationerna är att få tillgång till varandras arenor samt att skapa tillit och relationer, vilket Enell och Denvall (2018) menar är centralt för god samverkan. Germundsson (2011) beskriver att det är viktigt att varje enskild individ inte känner prestige samt kan minska sitt behov av makt och kontrollbehov för att samverkan skall fungera väl. Goda samverkansteam leder också till att konflikter minimeras mellan de professionella och att teamet håller sig fokuserad på deras gemensamma målbild och syfte (Blomqvist, 2012).

Ek m.fl. (2017) beskriver att det kan uppstå obalans i maktstrukturer när det handlar om samverkan mellan olika organisationer och professioner. Maktstrukturer kan ha en negativ inverkan på möjligheten att förbättra det samlade stödet och hjälpen för barnet i samverkan med andra organisationer. Mandat och makt hänger samman, högt mandat betyder beslutanderätt som resulterar i makt. Detta samband visar sig genom att kunna fatta beslut över olika åtgärder för barnet (Ek m.fl., 2017).

En svårighet i samverkan kan uppstå när aktörer vill framhäva sin egen profession istället för att arbeta tillsammans mot ett gemensamt mål. För att uppnå ett gemensamt mål är det viktigt att samtliga inom samverkansgruppen vet vem som får fatta beslut om vad, samt att beslutsmandat är närvarande under möten (Ek m.fl., 2017). Rosvall och Norrström (2016) beskriver samverkan som en process av mycket lärande, där känslor, inflytande och makt har betydelse som inte går att förbise. Det är alltså av vikt att analysera dynamiska faktorer så som hierarkiska strukturer inom samverkansgruppen som ligger bakom samverkansprocesser. Enligt Blomqvist (2012) kan svårigheter uppstå när flera organi-

sationer samverkar. Det kan framkomma olikheter och ibland maktkamper om hur problem skall förstås, definieras och vilka insatser som barnet är i behov av.

Blomqvist (2012) påtalar att det hierarkiska förhållanden och maktförhållanden som finns mellan professionella kan påverka hur samarbetet fungerar. Författaren skriver också att det framkommer olika hierarkier mellan organisationer där BUP har den högsta hierarkiska position, socialtjänst kommer därefter och längst ned i rang finns skolan. De olika hierarkiska positionerna tar sig olika uttryck, ett sätt det uttrycks på är att BUP har en möjlighet att välja bort ärenden, vilket varken socialtjänst eller skola har befogenhet att göra. Skilda beslutsstrukturer är en stor utmaning inom samverkan (Blomqvist, 2012).

Metod

Urval

Studien utgick från ett målstyrt urval, som enligt Bryman (2018) innebär att intervjurespondenterna väljs ut för att göra det möjligt att besvara forskningsfrågorna. Detta innebär att forskningsfrågorna styr urvalet (Eriksson-Zetterquist och Ahrne, 2015).¹⁵ Intervjurespondenter kontaktades via mail. I studien intervjuades med det sex personer. Tre socialsekreterare som samtliga arbetar inom socialtjänsten som handläggare inom enheten barn och familj. Dessa döptes till socialsekreterare 1, 2 och 3 för att behålla intervjurespondenternas anonymitet. Tre rektorer intervjuades. Samtliga rektorer arbetar inom grundskolan, förskoleklass till nionde klass. För att bibehålla rektorernas anonymitet döptes dem till rektor 1, 2 och 3 under redovisning av resultat. Respondenternas kön, ålder, namn eller kommun de arbetar i presenteras inte då det saknar relevans för studiens syfte.

Genomförande

Semistrukturerade intervjuer genomfördes. Intervjuerna utgick från en intervjuguide. De teman som intervjuguiden utgick från var; bakgrund, samverkan mellan socialtjänst och skola, positivt med samverkan, svårigheter med samverkan och till sist om respondenten själv ville addera något. Intervjuguiden utgick mycket från öppna frågor. Kvale och Brinkmann (2014) menar att öppna frågor främjar beskrivande och djupgående svar, vilket kan leda till innehållsrikare data. Fyra intervjuerna genomfördes via Zoom. De resterande två intervjuerna genomfördes på respektive intervjurespondents arbetsplats på respondentens kontor. Intervjuerna varade mellan 35 och 50 minuter.

Innehållsanalys

Intervjuerna analyserades med innehållsanalysens fem steg (Lundman och Hällgren Graneheim, 2017): 1. *Meningsenhet*, 2. *Kondenserad meningsenhet*, 3. *Kod*, 4. *Katego-*

rier 5. Tema. Steg 1 innebar att ta ut delar ur datainsamlingen som var meningsbärande, det vill säga *meningsenheter*. Vilket betyder att ta ut ord och meningar som hör ihop med varandra genom sammanhang och innehåll som gick att knyta samman till studiens syfte och frågeställningar. I nästa steg *kondenserades* (steg 2) meningsenheterna genom att korta ned och göra dem mer lätthanterliga. Det var viktigt att det centrala innehållet och själva betydelsen kvarstår efter förkortningen av meningsenheterna. Nästkommande steg var att de kondenserade meningsenheterna gjordes om till *koder* (steg 3) som kort beskrev meningsenheterna. Därefter kategoriserades koderna i *kategorier* (steg 4). Nio olika kategorier framkom, vilka benämndes som: *Gemensamt mål och syfte*, *Kunskap om ansvarsområden och handlingsutrymmen*, *Kommunikation och relation*, *Geografisk närhet*, *Gemensamma möten*, *Vad upplevs som ineffektiv idag?*, *Maktstrukturer inom samverkan* och *Beslutsmandat*. (Lundman och Hällgren Graneheim, 2017) uppger att en kategori består av flera koder som har likartade innebörder. Slutligen formulerades tre *teman* (steg 5) utifrån analysen som helhet. Det första temat var *Framgångsfaktorer inom samverkan* som konstruerades från kategorierna: *Gemensamt mål och syfte*, *Kunskap om ansvarsområde och handlingsutrymme* och *Kommunikation och relation*. Det andra temat var *Effektiv samverkan* med tillhörande kategorier, *Geografisk närhet*, *Gemensamma möten* och *Vad upplevs som ineffektivt idag?*. Tema tre döptes till *Makt* med tillhörande kategorier *Maktstrukturer inom samverkan* och *Beslutsmandat*.

Etiska övervägande

Vetenskapsrådet (2017) rekommenderade att inhämta samtycke muntligt vid intervjutillfället, därför gjordes det inför samtliga intervjuer. Vi skickade innan intervjutillfället ut ett informationsbrev om hur vi förhöll oss till dataskyddsförordningen (GDPR), de forskningsetiska kraven samt information om studien. Bryman (2018) beskriver att respondenterna behöver få fullständig information om undersökningen och dess syfte för att fritt kunna välja att delta eller inte. Därför informerade vi respondenterna inför varje intervju om vad undersökningen handlade om och var tydliga med att det var frivilligt att delta i undersökning, att de när som helst kunde avbryta studien och att de kunde återta sitt samtycke i efterhand.

Resultat och analys

Helhetsyn på barnet brister i praktiken

Organisationsteorin belyser begreppet samverkan och beskriver att det bidrar till kunskap och kompletterande kompetenser samt resurser vilket skapar en helhetssyn. Helhetssynen mellan organisationen ska bidra till att färre individer faller mellan stolarna (Grape, 2015). Av resultatet framkommer det att vissa barn

faller mellan stolarna på grund av hög arbetsbelastning samt knappa resurser, såsom tid och pengar. Detta indikerar att organisationsteorins idé om att samverkan innebär en helhetssyn som skall fånga upp fler barn, brister i praktiken (Grape, 2015). Resultatet visar att samverkan mellan skola och socialtjänst påverkas negativt av en för hög arbetsbelastning och att barn därmed negligeras den hjälp som de faktiskt hade behövt. Vikten av att samverka i ett tidigt stadie poängterar Skolverket, tidiga insatser bidrar till att barnet får en gynnsam utveckling (Skolverket, 2022a). Grape (2015) skriver om organisationsteorin som poängterar att samverkan skall innebära en synergieffekt; att organisationerna får nytta av varandras kunskaper vilket optimerar samverkansprocessen. Denna tanke stämmer delvis överens med studiens resultat, då resultatet visar att tidig samverkan bidrar till bättre förutsättningar för barnet. Resultatet visar däremot något som motsätter organisationsteorins tanke om samverkan och synergieffekt. Det är parternas villighet och engagemang att samverka. Resultatet visar att en rektor på förhand förstod om ett ärende på socialtjänsten skulle läggas ned endast på grund av att rektorn såg vilken socialsekreterare barnet blev tilldelad.

Resultatet är därför tudelat, samverkan leder till goda resultat i de fall där de båda organisationerna har möjligheten och viljan att samverka. Organisationsteorins tanke om effektivisering av arbetet som specialisering innebär, fungerar därför endast när tillräckligt med tid och engagemang finns för att utföra ett gott arbete (Grape, 2015).

Sekretesslagen försvårar effektiv kommunikation

Resultatet visar att god kommunikation är nyckeln till samverkan och god kommunikation är vägen till goda relationer. Organisationerna kan genom kommunikation skapa en samsyn, det vill säga få kunskap om varandras yrkesområden samt vilka gemensamma mål de skall sträva efter. Edgren (2008) och Ek m.fl. (2017) skriver också att god kommunikation är en grundpelare inom samverkan. Enligt det strukturella perspektivet är just god kommunikation en stor del av samverkan, eftersom kommunikationen möjliggör andra väsentliga delar som också är viktiga enligt det strukturella perspektivet (Bolman & Deal, 2015). Resultatet visar att en svårighet är sekretesslagstiftningen, som ibland leder till att kommunikationen mellan socialtjänst och skola brister. Rektorer upplever att skola informerar socialtjänst, men att socialtjänst till följd av sekretesslagstiftningen inte kan informera skolan om väsentlig information. Frost m.fl. (2005) nämner sekretesslagstiftning som en svårighet i samverkan mellan olika aktörer, det är en utmaning för de olika organisationerna att ha en transparent kommunikation till följd av socialtjänstens stränga sekretesslagstiftning. Resultatet visar att sekretesslagstiftningen ofta bidrar till frustration och irritation. En respondent uttrycker även att bristen på kommunikation som sekretesslag-

stiftningen innebär leder till oro som i sin tur leder till ett ineffektivt arbete. Det strukturella perspektivet beskriver att förmågan att fatta rationella beslut skall resultera i bra beslut för organisationen (Bolman & Deal, 2015). Irritation och frustration som enligt resultatet uppstod på grund av sekretesslagstiftningen skulle kunna leda till att möjligheten att fatta rationella beslut försämrats.

God kommunikation skall möjliggöra tydlig arbetsfördelning, effektivt arbete och att organisationerna har gemensamma mål enligt det strukturella perspektivet (Bolman & Deal, 2015). Resultatet visar att samtliga respondenter tycker att det är viktigt att känna till varandras yrkes- och ansvarsområden för att arbetsfördelningen inte skall bli felaktigt fördelad. Resultatet visar även att samtliga respondenter menar att gemensamma mål är högst relevant för samverkan. Basic (2018), Bergman m.fl. (2013) och Socialstyrelsen (2014) skriver att gemensamma mål och prioriteringar är väsentliga delar inom samverkan. Målet är att god kommunikation, arbetsfördelning, gemensamma mål och tydlig styrning skall minska uppkomsten av problem och därmed effektivisera arbetet (Basic, 2018; Bergman m.fl., 2013; Socialstyrelsen, 2014). En aspekt som kan verka motsägelselfullt är att resultatet och det strukturella perspektivet poängterar vikten av gemensamma mål för att kunna samverka men nämner inte det gemensamma ansvaret. Enell och Denvall (2018) hävdar att det inte räcker med ett gemensamt mål, utan att det gemensamma ansvaret är minst lika viktigt för att samverkan skall fungera. Resultatet beskriver att ansvaret läggs på den andre parten och att det ibland kan upplevas som "pajkastning". "Pajkastningen" skulle kunna innebära att parterna saknar det gemensamma ansvaret som Enell och Denvall (2018) beskriver. "Pajkastningen" innebär också en ineffektiv samverkan, vilket inte går i linje med det strukturella perspektivets idéer (Bolman & Deal, 2015).

Huruvida samverkan uppfattas som något effektivt råder det enligt resultatet delade meningar om mellan socialsekreterare och rektorer. Resultatet visar att respondenter från socialtjänst är eniga om att samverkan effektiviserar deras arbete medan rektorerna är kritiska och tycker att det är en tidskrävande process, men *vad* som effektiviserar samverkan delar de uppfattning om. Som tidigare nämnt visar resultatet att bland annat geografisk närhet och relationer mellan socialsekreterare och rektor bidrar till en effektiv samverkan. Med det strukturella perspektivet i åtanke blir det motsägelselfullt att rektorernas upplevelse är att samverkan är något ineffektivt eftersom Bolman och Deal (2015) menar att arbetsfördelningen och specialiseringen som samverkan mellan två organisationer medför borde i teorin effektivisera arbetet, vilket det i praktiken inte gör enligt rektorerna. Huruvida de olika yrkesgruppers uppfattning skiljer sig åt kan ha sin grund i olika arbetssätt de två olika organisationerna har. Socialsekreterarnas bild går mer i linje med det strukturella perspektivet. Socialsekreterarna upplever att arbetet underlättas och effektiviseras till följd av samverkan efter-

som skolan bland annat delger betydelsefull och adekvat information till socialtjänstens utredningar och därmed slipper socialtjänst gissa sig till hur skolgången ser ut. Socialsekreterarnas upplevelse innebär att nyttjandet av varje professions spetskompetens leder till ett effektivare arbete. Det strukturella perspektivet lyfter just detta fenomen som en styrka. Att samverkansmöten bidrar med olika professioners perspektiv och kompetenser som leder till en helhetsbild av barnets situation (Bolman & Deal, 2015). I det strukturella perspektivet betonas vikten av tydlig styrning och att svårigheter uppstår när verksamheter med skilda beslutsstrukturer skall samverka (Germundsson, 2011). Svårigheter med skilda beslutsstrukturer har visat sig i resultatet, när rektorer tycker socialtjänstens arbete är ineffektivt, eftersom socialsekreterare sällan kan fatta beslut vid sittande bord. Fysiska möten är enligt resultatet bättre än digitala möten via videosamtal. Detta trots att digitala möten beskrivs som ett väldigt effektivt arbetssätt som också leder till större uppslutning. Detta kan i relation till det strukturella perspektivets tankar om effektivitet verka motsägelsefullt. Men, resultatet visar att fysiska möten leder till relationer sinsemellan rektor, socialsekreterare och elev som i det långa loppet innebär en mer effektiv samverkan. Detta innebär att valet av mötesform faller i linje med det strukturella perspektivet, då Bolman och Deal (2015) beskriver att effektiva val ska förespråkas.

Organisationsteorin och det strukturella perspektivet betonar även *tid* som en grundläggande faktor för att samverka mellan olika organisationer skall fungera (Grape, 2015; Bolman & Deal, 2015). Resultatet visar att en respondent uppger att tidsbristen är det största hindret i samverkan mellan socialtjänst och skola. En annan respondent berättar vidare att tidsbristen leder till att de tvingas prioritera vilka barn som det skall samverkas mest kring, även fast respondenten önskar att samverka kring alla barn som far illa och därför behöver den stötningen. En följd av detta blir att det preventiva arbetet går förlorad på grund av tidsbrist. Organisationsteorin menar att tid bidrar till ökad integration mellan organisationer som gynnar samverkan, detta är en faktor som påverkas negativt av tidsbrist (Grape, 2015). Tidsbristen påverkar således relationskapandet som enligt resultatet är en viktig del i samverkan mellan skola och socialtjänst.

Slutsatser

Samtliga intervjurespondenter har en gemensam bild av vad som är framgångsfaktorer och hur dem uppnås i samverkan mellan socialtjänst och skola. Det är god kommunikation, goda relationer, fysiska möten, att ha kunskap om varandras handlingsutrymme, lagrum och arbetsgång, geografisk närhet till varandra samt att organisationerna skall ha gemensamt mål och syfte. Resultatet visar att det är framgångsfaktorerna som bidrar till en effektiv samverkan, vilket både socialsekreterare och rektorer är överens om. Huruvida samverkan är effektiv

råder det däremot skilda åsikter kring. Rektorerna anser att samverkan tillsammans med socialtjänst är tidskrävande medan socialsekreterarna menar att god samverkan effektiviserar deras arbete. Vidare visar studien att makt är närvarande i samverkan mellan socialtjänst och skola. Resultatet visar att det kan uppstå en obalans avseende makt mellan organisationerna, men respondenterna är eniga om att detta inte påverkar arbetet negativt. Av resultatet framgår det att kunskap om varandras arbetsområden är en stor faktor som påverkar samverkan. Våra tankegångar går i linje med intervjurespondenternas; om skolpersonalen får ökad kunskap om socialsekreterares arbete kommer detta gynna samverkan både på kort och lång sikt.

Referenser

- Basic, Göran. (2018). Observed successful collaboration in socialwork: coherent triads in Swedish juvenile care. *European Journal of Social Work*, 21(2), 193-206. <https://doi.org/10.1080/13691457.2017.1289897>
- Bergman, David., Widmark, Catharina., Piuva, Katarina. & Sandahl, Christer. (2013). Parents' experiences of collaboration between welfare professionals regarding children with anxiety or depression - an explorative study. *International Journal of Integrated Care* – Volume 13, 31 October – URN:NBN:NL:UI:10-1-114753 – <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3817954/pdf/IJIC-13-2013045.pdf>
- Blomqvist, Camilla. (2012). Samarbete med förhinder: om samarbete mellan BUP, socialtjänst, skola och familj. [Doktorsavhandling, Göteborgs Universitet] Gupea.https://gupea.ub.gu.se/bitstream/handle/2077/29248/gupea_2077_29248_1.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Bolman, Lee G. & Deal, Terrence. (2015). *Nya perspektiv på organisation och ledarskap*. Studentlitteratur.
- Bryman, Alan. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (3 uppl.) Liber.
- Edgren, Lars. (2008). The meaning of integrated care: a systems approach. *International Journal of Integrated Care*. 8(4): None. DOI: <http://doi.org/10.5334/ijic.256>
- Ek, Hans. Eriksson, Rickard. & Isaksson, Joakim. (2017). Professioner, makt och samverkan mellan myndigheter - Socialtjänstens, skolans och BUP:s arbete med ungdomar som inte går till skolan. *Socialvetenskaplig tidskrift*, 24(1), 59–77. <https://hiof.brage.unit.no/hiof-xmlui/bitstream/handle/11250/2564968/ErikssonProfessioner.pdf?sequence=2>
- Enell, Sofia. & Denvall, Verner. (2018). *Att överskrida gränser för barnens skull. Tidigt och förebyggande arbete i Växjö kommun*. Linnéuniversitetet. <http://lnu.diva-portal.org/smash/get/diva2:1217570/FULLTEXT01.pdf>
- Eriksson-Zetterquist, Ulla. & Ahrne, Göran. (2015). Intervjuer | Göran. Ahrne & Peter. Svensson (Red.), *Handbok i kvalitativa metoder*. (2:4 uppl., ss. 34–53). Liber.
- Frost, Nick. Robinson, Mark. & Anning, Angela. (2005). Social workers in multidisciplinary teams: issues and dilemmas for professionals practice. *Child and Family Social Work*, 10(3), 187–196. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2005.00370.x>
- Germundsson, Per. (2011). Lärare, socialsekreterare och barn som far illa: om sociala representationer och interprofessionell samverkan [Doktorsavhandling, Örebro Universitet]. DiVA) <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:399705/FULLTEXT01.pdf>

- Grape, Ove. (2015). Samverkan inom och mellan människobehandlande organisationer. | S. Johansson, P. Dellgran, & S. Höjer (Red.) Människobehandlande organisationer: Villkor för ledning, styrning och professionellt välfärdsarbete. (ss. 292–313). Natur och kultur.
- Kvale, Steinar. & Brinkmann, Svend. (2014). Den kvalitativa forskningsintervjun. (uppl. 3). Studentlitteratur.
- Lundman, Berit. & Hällgren Graneheim, Ulla. (2017). Kvalitativ innehållsanalys | Bergitta. Höglund Nielsen & Monica. Graneskär (Red.), *Tillämpa kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvård* (3 uppl., ss. 219-234). Studentlitteratur.
- Riksdagen. (2017). Samordnad individuell plan (SIP)- en utvärdering. <https://data.riksdagen.se/fil/31481311-EDE6-4F1B-ACBF-065D5C97058A>
- SFS 2018:1197. *Lag om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter*. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2018197-om-forenta-nationernas-konvention_sfs-2018-1197
- Skolverket. (2022a, 26 oktober). *Extern samverkan för att tidigt möta barn och elevers behov*. <https://www.skolverket.se/skolutveckling/inspiration-och-stod-i-arbetet/stod-i-arbetet/extern-samverkan-for-att-tidigt-mota-barns-och-elevers-behov>
- Socialstyrelsen. (2014). *Barn som far illa eller riskerar att fara illa: En vägledning för hälso- och sjukvården samt tandvården gällande anmälningskyldighet och ansvar*. <https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/vagledning/2014-10-4.pdf>
- Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningsred*. https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningsred_VR_2017.pdf